

Consiliul pentru Prevenirea Torturii
Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT
privind vizita preventivă și de monitorizare
efectuată la Penitenciarul nr.13-Chișinău
din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor
la data de 30 noiembrie 2022

Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:

Ceslav PANICO, Avocatul Poporului (Ombudsman), președintele Consiliului;
Maia BĂNĂRESCU, Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului;
Olesea DORONCEANU, membru al Consiliului;
Vadim AFTENE, membru al Consiliului;
Iuliana CUREA, membru al Consiliului;
Gheorghe BOSÎL, membru al Consiliului;
Ludmila MARANDICI, membru al Consiliului;

I. PRELIMINARII

La data de 30 noiembrie 2022, între orele 12:30-16:30 membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (în continuare Consiliul) și angajații Oficiului Avocatului Poporului au efectuat o vizită preventivă de monitorizare la Penitenciarul nr.13 Chișinău (în continuare P13) din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor (în continuare ANP).

- **Denumirea instituției:** Penitenciarul nr.13 Chișinău
- **Tipul instituției:** izolator de urmărire penală
- **Adresa:** MD-2001, mun. Chisinau, str. Bernardazzi, 3
- **Data:** 30 noiembrie 2022
- **Tipul și/sau obiectivul vizitei:**
 - Monitorizarea situației și implementării recomandărilor CpPT ca urmare a vizitelor desfășurate anterior (2018).
 - Monitorizarea situației privind respectarea drepturilor persoanelor deținute (în special sectorul medical, secția/blocul unde se dețin femei și minori) împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

Mandatul CPT:

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de 24 octombrie 2016 în corespundere cu prevederile Legii nr.52 din 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform punctului 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*, Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite (neanunțate) preventive și de monitorizare în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

- **Numele membrilor echipei de vizită:**
 - Vadim Aftene
 - Olesea Doronceanu
 - Ludmila Marandici
 - Alexandru Zubco

Metodologia aplicată:

Membrii echipei de monitorizare au utilizat mai multe metodologii în scopul colectării și raportării informațiilor necesare: conversații cu personalul administrativ al instituției penitenciare (agenți, personal medical, personal pe detenție); conversații individuale și de grup cu persoanele deținute; inspecția încăperilor/spațiilor folosite de persoanele private de libertate; observația; analiza și verificarea registrelor prezentate; analiza rapoartelor de activitate, instrucțiunilor ce reglementează procedurile interne; efectuarea fotografiilor; verificarea termenelor de valabilitate a produselor și a funcționalității dispozitivelor. Datele au fost colectate în cadrul vizitei de monitorizare, inclusiv au fost furnizate de către administrația P13.

Accesul echipei de vizită pe teritoriul instituției a fost asigurat fără impedimente.

La începutul și la finalul vizitei, membrii echipei au avut o scurtă discuție cu vicedirectorul Penitenciarului nr.13 – Chișinău, Dl Sergiu Postolachi și dl. Andrei Saracuța, care au oferit informații generale despre instituție, provocările și impedimentele cu care se confruntă personalul, precum și au oferit suport pentru accesul membrilor Consiliului pe teritoriul instituției.

Membrii echipei CpPT au avut acces neîngrădit în toate spațiile din cadrul instituției, la toate dosarele și registrele solicitate, au avut posibilitatea de a purta discuții în grup și private. Personalul a manifestat deschidere și cooperare.

În cadrul vizitei au fost monitorizate: sectoarele locative, unitatea medicală, curțile de plimbare, celulele de detenție a minorilor și sectorul pentru femei.

Consiliul a avut discuții confidențiale cu peste 40 persoane private de libertate (în grup și individuale). Totodată, au fost purtate discuții cu personalul penitenciarului ce activează în serviciile: siguranța și regimul de detenție, logistic și medical.

De la administrația penitenciarului au fost solicitate informații cu privire la indicatorii de activitate a instituției penitenciare pentru 2021, I semestrul 2022, fluxul petițiilor și examinarea acestora, raportul de bilanț al activității instituției, problemele majore cu care se confruntă și altă informație relevantă vizitei de monitorizare.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE PENITENCIARUL nr. 13

În temeiul Hotărârii de Guvern nr.437 din 15.05.2018 cu privire la organizarea și funcționarea Administrației Naționale a Penitenciarelor (ANP)¹, Penitenciarul nr. 13 este amplasat în municipiul Chișinău, str. Bernardazzi, 3.

Penitenciarul nr.13-Chișinău este un izolator de urmărire penală. Suplimentar în penitenciar sunt create:

- sector de tip închis pentru deținerea condamnaților majori de sex masculin;
- sector de tip semiînchis pentru deținerea condamnaților majori de sex masculin;
- sector de tip închis pentru deținerea condamnatelor majore de sex feminin;
- sector de tip semiînchis pentru deținerea condamnatelor majore de sex feminin;
- sector de deservire gospodărească.

Plafonul de detenție a penitenciarului constituie 570 locuri², aprobată prin ordinul Ministrului Justiției nr. 150 din 10.06.2022.

În ziua vizitei în instituție se dețineau 815 deținuți **cu 245 persoane mai mult decât prevede capacitatea instituției.**

Membrii Consiliului constată faptul că, în Penitenciarul nr.13, condamnații se dețin în condiții de suprapopulare. Problema suprapopulării în instituția nominalizată rămâne a fi actuală, iar în multe cazuri efectele adverse ale suprapopulării sunt condițiile inumane sau degradante³.

CpPT atrage atenția ANP la soluționarea problemei suprapopulării, deoarece aceasta are o influență negativă asupra tuturor celorlalte aspecte ale detenției și asupra climatului general din cadrul instituției.

Distribuirea condamnaților la data de 30 noiembrie 2022: din 815 deținuți se dețineau 16 minori, 38 femei, 6 deținuți pe viață, 23 persoane condamnați (angajați în câmpul muncii), 117 persoane se dețineau conform art 206 CE, 3 persoane se dețineau în izolatorul disciplinar pentru nesupunere față de cerințele legale a

¹ Hotărârii de Guvern nr.437 din 15.05.2018 cu privire la organizarea și funcționarea Administrației Naționale a Penitenciarelor (ANP) https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=82024&lang=ro

² [Date statistice privind dinamica persoanelor private de libertate pe perioada 1 ianuarie 2022 – 1 octombrie 2022](https://drive.google.com/file/d/1kl2pUqmzTQmk0uVTW6QaxGZ3BAyhpZw/view)

³ Normele CPT <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=v&docid=4d78829d2>

personalului. În anul 2021 au fost înregistrate 217 cereri de asigurare a securității personale și 136 deținuți au fost izolați pentru asigurarea securității personale.

Penitenciarul dispune de 171 celule cu capacitatea de la 2 la 15 locuri. 80 celule sunt reparate.

Resursele umane

Conform schemei de încadrare a Penitenciarului nr.13, la momentul vizitei, conform statelor de organizare instituția dispune de 289,5 unități de personal: 70 ofițeri, 199 agenți și 20,5 personal contractual, dintre care 24,3% – vacante (70,5 unități agenți, 5 ofițeri, 62 agenți și 3,5 funcții contractual). În mare parte funcțiile vacante sunt cele ce implică personalul în relaționarea directă cu persoanele private de libertate. Se identifică o fluctuație negativă majoră a cadrelor, în 9 luni al anului 2022 au fost angajate 21 persoane, dar s-au eliberat din funcție 51 persoane.

Membrii Consiliului reiterează îngrijorarea cu privire la numărul insuficient de unități de personal în Penitenciarul nr.13 Chișinău, atât a celor ce sunt responsabili de siguranță și regim în penitenciar, cât și personalului din alte servicii. Sarcinile și încărcătura obligațiilor funcționale ale angajaților este una ridicată, ceea ce are impact negativ atât asupra personalului, provocând stări de stres și ardere profesională, cât și asupra relațiilor dintre personal și deținuți, prin generare de conflicte sau atitudine negativă.

Problemele/impedimentele Penitenciarului nr. 13 or. Chișinău:

1. Fluctuația de cadre în instituție;
2. Nu sunt respectate pe deplin regimul și condițiile de muncă a personalului angajat, care lucrează în ture a câte 24 ore;
3. Suprapopularea instituției;
4. Subcultura criminală;
5. Infrastructura penitenciarului este foarte veche și nu corespunde cerințelor de detenție;
6. Prezența violenței între deținuți;
7. Din lipsa de angajați un supraveghetor este responsabil pe două blocuri, ceea ce creează riscuri de a nu interveni la timp în situații de urgență.

III. TRATAMENTUL CONDAMNATIILOR

1. În cadrul vizitei de monitorizare, membrii CpPT nu au primit alegerii de aplicare a torturii sau rele tratamente din partea personalului penitenciarului față de deținuți/condamnați. Totuși, CpPT a fost informat atât de administrație, cât și de deținuți de numărul mare de incidente violente între deținuți. În momentul vizitei, un minor a fost depistat cu leziuni corporale în regiune feței, din spusele deținutului s-a împiedicat și s-a lovit de scaun deși în celulă nu a fost identificat nici un scaun.

Pe parcursul a 9 luni a anului 2022 în Penitenciarul – 13 Chișinău, au fost înregistrate:

- 369 cazuri de leziuni traumatice, în perioada analogică a an. 2021 s-au înregistrat 420 cazuri.
- 114 cazuri de automutilări, în perioada analogică a an. 2021 s-au înregistrat 138 cazuri de automutilări.

Acest fapt indică la un mediu nesigur de detenție.

2. O altă problema vociferată de deținuți ține de absența supraveghetorului la post. Sunt posturi unde un supraveghetor este singur pe 2 sau 3 posturi (2 sau 3 etaje) și deseori nu reușește să intervină la toate solicitările. Astfel, deținuții ca să solicite ajutor, inclusiv și medical, strigă prin geam ca să fie auziți de angajați și să intervină.

La acest capitol situația rămâne neschimbată și, CpPT menține recomandarea:

- *Asigurarea celulelor cu butoane de alarmă pentru a asigura intervenția angajaților în timp rezonabil și a exclude solicitarea angajaților prin geam*

Documentarea leziunilor corporale

1. O îngrijorare pentru Consiliu este rata înaltă a fenomenului creșterii numărului de automutilări la deținuți și a tentativelor de suicid în P-13. Conform Raportului de bilanț al activității penitenciarului nr. 13 mun. Chisinau în 9 luni al anului 2022 au fost înregistrate 114 cazuri de automutilare în rândul deținuților. Comportamentul autodestructiv a fost săvârșit de către 72 deținuți, dintre care: 59 bărbați, 3 femei, 10 minori, se observă o tendință de descreștere a numărului de automutilări în trimestrul III, anul 2022, observăm o tendință de descreștere în rândul femeilor și bărbaților și o creștere în rândul minorilor. În anul 2021, au fost înregistrate 138 cazuri de automutilare în rândul deținuților, comportamentul autodestructiv a fost săvârșit de către 66 deținuți, dintre care: 63 bărbați, 2 femei, 1 minor (tr.III 2021).

Pe parcursul anului 2021 au fost înregistrate 577 constatări de leziuni corporale la deținuți; 39 cazuri de aplicare a forței fizice; 13 altercații; 3 cazuri de tentative de suicid și 1 caz suicid. În 2022 nu au fost înregistrate cazuri de tentative de suicid sau suicid.

Pe parcursul tr.III a anului 2022 au fost înregistrate 369 cazuri de leziuni traumatice, în perioada analogică a an. 2021 s-au înregistrat 420 cazuri.; 45 cazuri de refuz de hrană, în perioada analogică a anului 2021 s-a înregistrat 57 cazuri refuz de hrană.

Din Registrul traumelor/accidentelor CpPT constată că personalul medical înregistrează toate leziunile/traumele care ar fi putut fi cauzate și accidental nu doar în rezultatul altercațiilor sau aplicării violenței între deținuți. Fiecare caz de apariție a traumelor se înregistrează și se documentează în fișa medicală (formular) cu descrierea circumstanțelor apariției leziunilor. Ulterior este informat șeful unității medicale care transmite informația administrației penitenciarului pentru a fi remisă la procuratură.

CpPT constată că rămâne îngrijorător punerea în aplicare a Ordinului (comun) nr.572 Ministerului Justiției din 31.12.2013 privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant⁴. Din discuțiile avute cu lucrătorii medicali, ei înregistrează cazuri de leziuni corporale, motivele fiind înregistrate din spusele deținutului. Chiar dacă, angajatul suspectă că motivul leziunilor nu corespunde cu versiunea enunțată de deținut ei nu vin cu comentariile lor și cu presupusele cauze a leziunilor înregistrate.

CpPT constată că personalul din penitenciar nu este instruit suficient și nu cunoaște legislația și obligațiile specifice. Din discuțiile avute cu personalul medical, ei nu cunosc cum ar trebui să acționeze în caz de adresare cu traumatism a unui deținut, dar la examinare apar suspiciuni de maltratare a acestuia.

La acest capitol situația rămâne neschimbată și, CpPT menține recomandarea:

- *A asigura instruirea continuă a personalului penitenciarului în documentarea leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură și despre prevederile Protocolului de la Istanbul („Manual de investigare eficientă și documentare a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante”) – recomandare menținută.*

Consiliul salută faptul că lucrătorii medicali dispun de aparat foto și documentează leziunile corporale prin fotografierea acestora.

Practica aplicării sancțiunilor disciplinare

Analizând rapoartele de bilanț ale Penitenciarului nr. 13, membrii CpPT constată că rămâne neschimbată practica de aplicare excesivă a măsurii de sancționare prin limitarea contactului cu mediul extern și izolarea disciplinară (suspendarea dreptului de a avea întrevederi, suspendarea dreptului de a primi colete). Pe parcursul a 9 luni al anului 2022 au fost înregistrate 389 sancțiuni disciplinare aplicate condamnaților, conform datelor oferite de administrația instituției, dintre care 172 (ceea ce constituie 44%) suspendarea dreptului de a avea întrevederi de scurtă și lungă durată pe un termen de 3 luni și 22,8% (89) din care sub forma de suspendarea dreptului de a primi colete pe un termen de 2 luni. În privința la 57 deținuți a fost aplicată izolarea disciplinară.

⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=38969&lang=ro

În anul 2021 au fost aplicate 751 sancțiuni disciplinare dintre care 340 cu suspendarea dreptului de a avea întrevederi de scurtă și lungă durată și 76 cazuri de izolarea disciplinară.

Pe parcursul anului 2021 au fost aplicate 70 măsuri de stimulare, iar în 9 luni al anului **2022 - 31 măsuri de stimulare.**

Membrii Consiliului sunt îngrijorați de utilizarea excesivă ca măsură de sancționare a limitării contactului cu mediul extern (suspendarea întrevederilor, suspendarea dreptului de a primi colete, etc), această problemă fiind descrisă și în rapoartele precedente ale Consiliului de prevenire a torturii cu referire la vizitele în Penitenciarul nr.13 din 2018.

În acest sens, problematica aplicării sancțiunilor disciplinare sub formă de suspendarea dreptului la întrevederi care *este în conformitate cu legislația, dar contravine standardelor internaționale*, a fost enunțată în rapoartele vizitelor CPT în R. Moldova atât în 2018⁵ cât și în 2020⁶, care au atenționat autoritățile de a lua măsuri, inclusiv prin revizuirea legislației, astfel încât pedepsele disciplinare aplicate deținuților să nu conducă la interzicerea contactelor cu familia.

Conform Regulii 58 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela)⁷, Punctului 24 din Regulile Penitenciare Europene⁸ și Standardelor CPT⁹, conducerea penitenciarului trebuie să faciliteze ca deținuții să mențină o legătură adecvată cu exteriorul, inclusiv și să dezvolte relațiile cu familiile, cât mai normal posibil. Astfel ca deținuții să aibă posibilitatea să comunice cu familiile lor și cu prietenii lor, la intervale regulate.

La acest capitol situația rămâne neschimbată și, CpPT menține recomandarea:

- *Modificarea prevederilor Regulamentului privind modul și condițiile de aplicare a sancțiunilor disciplinare, a măsurilor de stimulare și de ținere la evidență în cadrul procedurii disciplinare, aprobat prin ordinul ANP nr.551 din 21.12.2020, ce descriu modul de executare a sancțiunii disciplinare cu suspendarea dreptului la întrevederi de lungă și scurtă durată.*

IV. GARANȚIILE ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI ALTOR RELE TRATAMENTE

Consiliul constată că, pe teritoriul penitenciarului există cutie poștală, unde deținuții pot trimite scrisori, petiții, plângeri, dar pentru menținerea corespondenței în exteriorul penitenciarului, condamnații trebuie să dispună de bani pe contul de peculiu pentru a procura plicuri și timbre, iar lipsa banilor ar putea fi un impediment real în sesizarea eventualelor abuzuri sau cazuri de rele tratamente.

Întrevederile cu avocații sunt nelimitate, dar sunt permise numai în zilele și orele lucrătoare (luni-vineri de la ora 9.00 până la 17.00).

V. CONDIȚIILE MATERIALE DE DETENȚIE

La momentul vizitei în penitenciar este conectat agentul termic, temperatura în celule este confortabilă. Condițiile materiale de detenție din celule sunt diferite, unele celule fiind satisfăcătoare, în altele necesită de a fi efectuate reparații.

Condițiile de plasament din sectorul medical

⁵ Report to the Government of the Republic of Moldova on the visit to the Republic of Moldova carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 5 to 11 June 2018 , disponibil în limba engleză pe următorul link [16809022b9 \(coe.int\)](https://www.coe.int/t/09004016809022b9)

⁶ Report to the Government of the Republic of Moldova on the visit to the Republic of Moldova carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 28 January to 7 February 2020, disponibil în limba engleză pe următorul link <https://rm.coe.int/16809f8fa8>

⁷ The United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners, disponibil în limba engleză pe următorul link https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/GA-RESOLUTION/E_ebook.pdf

⁸ Recomandarea comitetului de miniștri al statelor membre, referitoare la regulile penitenciare europene REC (2006)2, disponibil în limba engleză pe următorul <https://rm.coe.int/16804c8d9a> . Comentariile revizuite la Regulile Penitenciare Europene, mai 2018, <https://rm.coe.int/pc-cp-2018-1-e-rev-2-epr-2006-with-changes-and-commentary-22-may-2018/16808add21>

⁹ Standards and tools <https://www.coe.int/en/web/cpt/standards>

La momentul vizitei în celulele din sectorul medical erau plasați circa 39 pacienți. Din afirmațiile personalului medical persoanele sunt repartizate în celule după indicațiile medicului, de regulă sunt celule cu persoane diagnosticate cu maladii dermatologice, infecțioase, vârstnici etc.

Deși pacienții cu care s-au purtat discuții nu au reclamat alegerii de tortură sau rele tratamente, totuși s-a menționat calitatea și cantitatea insuficientă a alimentației, prezența gândacilor, lipsa apei potabile. CpPT constată că toate celulele din sectorul medical erau suprapopulate și necesită reparație, în special blocul sanitar.

Curtea de plimbare din sectorul medical este absolut neadaptată pentru orice persoană, accesul are loc prin coborârea/ridicarea scârilor abrupte.

La momentul vizitei într-o celulă era plasată o persoană cu fractura unui picior, el nu se putea deplasa, nu putea merge și nici nu dispunea de scaun rulant. Aflarea acestuia în astfel de condiții ridică suspiciuni de rele tratamente.

Condițiile materiale de plasament a minorilor

Consiliul a vizitat două celule unde se dețineau minorii cu vârste cuprinse între 15 și 17 ani (bloc de regim nr.3). Condițiile de detenție sunt nesatisfăcătoare, ușa de la baie în una din celule era deteriorată, minorii nu dispun de dulapuri unde să-și păstreze lucrurile personale. Lenjeria de pat era murdară și neîngrijită, minorii au afirmat că au primit lenjerie curată de pat doar la intrarea în penitenciar, ulterior doar prin colete de la rude Unii copii dormeau direct pe saltea fără cearșaf. Nu dispuneau de un coș pentru stocarea deșeurilor menajere. Paturile erau înconjurate de plapume, probabil pentru a asigura intimitatea Lumina în celulă este slabă ceea ce nu permite să citești. Prin celulă sunt trase cabluri electrice improvizate nesecurizate.

Minorii au declarat că nu au careva ocupații pe parcursul zilei și nici nu frecventează cursurile de instruire sau educative. În celule nu era nici televizor nici radiou, nici cărți, ziare, reviste.

Unii deținuți nu cunoșteau că pot beneficia de pachet igienic cum ar fi pastă de dinți, periuță de dinți susținând că le-a fost repartizat demult doar săpun și hârtie igienică. De asemenea, s-a susținut că lenjeria de pat nu se schimbă (CpPT confirmă acest fapt după o simplă observație vizuală), nu se eliberează detergent pentru a fi spălată. Hainele personale deținuții trebuie să le spele singuri (fără detergent) și să le usuce pe sfori improvizate afară (iarna acest lucru nu poate fi realizat).

CpPT a constatat spre regret că minori condamnați sunt plasați în aceeași celulă cu minorii aflați în stare de arest preventiv prima dată. Influența negativă a unor minori față de alții era resimțită prin limbajul obscen, comportamentul arogant și ironic manifestat de unii precum și e superioritatea manifestată de un minor care se consideră lider neformal.

În timpul vizitei de monitorizare a CpPT, atenția a fost atrasă de strigăte și zgomote specifice unei încăierări care se auzea dintr-o celulă unde erau plasați minori. CpPT a solicitat să fie deschisă ușa celulei, de acolo a ieșit fugind un minor care sângera, regiunea ochiului și a nasului erau inflamate și murdare de sânge. La întrebarea ce s-a întâmplat el a răspuns că a căzut și s-a lovit. Minorul a fost scos din celulă și escortat în secția medicală.

Ulterior, CpPT a analizat și fișa sa medicală și celula în care se deținea și a constatat că deși leziunile corporale au fost documentate și fixate, minorul a scris o explicație prin care susținea că s-a lovit de un scaun. În celula unde se afla minorul nu erau scaune iar localizarea leziunilor nu corespundea cu cele declarate de minor, era mai mult decât evident că minorul a fost lovit cu pumnul în față de alt minor.

În documentația medicală, personalul medical nu a expus nici o opinie versus proveniența leziunilor sau credibilitatea afirmațiilor minorului. Cel mai îngrijorător, este faptul că deși CpPT era la fața locului și incidentul s-a petrecut în acel moment, după acordarea asistenței medicale minorul a fost plasat înapoi în aceeași celulă unde a fost agresat fizic.

Minorii beneficiază de dreptul la plimbare o oră pe zi, într-o boxă separată.

Într-o celulă a fost observată o seringă cu ac, care avea un conținut de culoare închisă, din spusele deținuților acesta a fost eliberată din serviciul medical pentru tratamentul durerii de dinți. Pe seringă nu exista nici o inscripție care ar fi conținutul și cum trebuie să fie administrat.

La acest capitol Consiliul menționează că Conform Regulii 42 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela)¹⁰, condițiile generale de trai, inclusiv condițiile legate de iluminare, ventilație, temperatură, condițiile sanitare, nutriție, apă potabilă, acces la aer liber și exerciții fizice, igiena personală, ocrotirea sănătății și spațiul personal adecvat, trebuie să fie aplicate tuturor deținuților fără excepție.

Condițiile materiale de plasament a femeilor

¹⁰ The United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners, disponibil în limba engleză pe următorul link https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/GA-RESOLUTION/E_ebook.pdf

În blocul de regim nr.3 se dețin femeile. Acest bloc dispune de 3 curți de plimbări, baie separată pentru acest bloc la et.1. Accesul în bloc este complicat, deoarece scările sunt abrupte și nu sunt adaptate pentru persoanele cu dizabilități.

Celulele în acest bloc sunt mari nefiind constatată suprapopularea: spre exemplu într-o celulă de 35m2 cu 12 locuri la momentul vizitei se dețineau 4 persoane.

La repartizarea în celule nu se respectă principiul fumător-nefumător. În aceeași celulă se dețineau persoane și fumătoare și nefumătoare. În celule era curat, dar lumina de zi pătrunde cu greu din cauza geamurilor mici și paturilor supraetajate, la fel și lumina artificială este slabă din cauza că fiecare deținută de sinestător și-a tras lumină la patul său.

Spre deosebire de celulele unde se dețineau minorii, la femei în celule era curat, în unele celule mobilierul era nou, erau scaune, mese, dulapuri, frigider, plită electrică, televizor, mini-bucătărie amenajată cu recipiente/ustensii pentru gătit etc.

Deținutele s-au plâns că în celule sunt gândaci de bucătărie iar din sistemul de canalizare ies și șobolani. Totodată s-a reclamat faptul că nu sunt condiții pentru spălarea și uscarea hainelor personale (pe sforile din boxe se fură) din care cauză umiditatea în celule e ridicată; nu sunt ocupații; accesul la medic este limitat, medicul personal le vizitează o dată la 2/3 zile; produsele de igienă se repartizează la cerere dar majoritatea dispun de lenjerie și produse de igienă transmise de rude prin colete.

Baia din blocul 3 (accesibilă doar o dată pe săptămână) este în stare nesatisfăcătoare, nu este respectată intimitatea, teracota de pe pereți cade, nu există pare de duș. În baie nu există un calorifer care ar menține o temperatură confortabilă pentru a te dezbrăca și face baie.

De asemenea, este alarmant faptul că în blocul nr.3 nu există un post de gardă, gardianul acoperă mai multe posturi odată și nu reușește să intervină la toate solicitările, atunci când sunt mai multe în același timp. Din această cauză, deținutele utilizează practica de a solicita ajutor strigând la geam.

Menționăm că conform Conform Regulii 2 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela)¹¹, pentru a asigura aplicarea practică a principului de nediscriminare, administrația penitenciarelor trebuie să ia în considerație necesitățile individuale ale deținuților, în special, ale celor mai vulnerabile categorii din cadrul penitenciarelor. Sunt necesare măsuri de protecție și promovare a drepturilor deținuților cu necesități speciale, care nu vor fi interpretate ca fiind discriminatorii.

La acest capitol CpPT recomandă:

- ***Reevaluarea capacității fiecărei celule și neadmiterea plasării persoanelor peste limita standardului internațional.***
- ***Eliminarea practicilor de neglijare a grupurilor defavorizate, prin asigurarea condițiilor egale fără a face diferențiere bazată pe un statut real sau percepută.***
- ***Asigurarea accesului rapid la ajutor medical și alte facilități garantate.***

Accesul la baie a deținuților este asigurat conform graficului stabilit, o dată pe săptămână. Așadar, majoritatea deținuților spun ca vor să facă baie mai des, mai ales în perioada caldă a anului. Aproape toți deținuții se plâng ca spălarea hainelor personale pentru ei este o problema majora, deoarece lipsesc condițiile necesare, ei le usucă în celule deoarece se fură din locurile amenajate pentru uscat.

Penitenciarul asigură deținuții doar cu hârtie igienică, săpun de rufe și absorbante pentru femei, restul produseor de igienă deținuții le primesc prin colete.

Activitatea ocupațională

Condamnații își petrec majoritatea timpului zilei în celule, circa 23 ore. Au acces în curțile de plimbare, cel puțin o oră pe zi. Aceștia parțial au acces la TV, radio (daca aparatul este adus de către rude și cu condiția ca deținuții au bani pe cont de peculiu pentru achitarea energiei electrice consumate) și cărți din bibliotecă. Pe teritoriul penitenciarului este o biserică care poate fi vizitată.

Alimentația deținuților

Pregătirea hranei are loc în blocul alimentar. Blocul alimentar nu a fost vizita în timpul vizitei.

¹¹ The United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners, disponibil în limba engleză pe următorul link https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/GA-RESOLUTION/E_ebook.pdf

Au fost plângeri din partea deținuților privind cantitatea și calitatea alimentației (alimentația nu este gustoasă). Plângerile pe alimentația proastă au parvenit mai ales din partea minorilor. La momentul vizitei, deținuții minori au arătat că consumă în mod principal alimentele primite de la rude (pachete alimentare) și în mod special conserve. Acest fapt pune în pericol sănătatea adolescenților și restricționează dreptul la un meniu variat necesar dezvoltării lor.

Din informațiile primite de la administrație se constată că unele produse au fost excluse din meniu (orez, hrișcă) iar legume și fructe nu se distribuie.

Condamnații utilizează în calitate de apă potabilă apa din robinet. Apa este furnizată din apeductul orașenesc.

Contactul cu lumea exterioară

Deținuții pot menține corespondența cu exteriorul prin expedierea scrisorilor, pe teritoriu se află câteva cutii poștale. Rechizitele necesare expedierii corespondenței se eliberează de administrație dacă persoana are bani pe contul de peculiu sau pot fi procurate de la ghereta din incinta penitenciarului.

Deținuții pot efectua apeluri telefonice (mai multe telefoane în diferite sectoare) dacă dispun de cartele telefonice sau au bani pe contul de peculiu, convorbirile se înscriu în registru.

Pentru întrevederile de scurtă și lungă durată sunt amenajate spații speciale.

Pentru întrevederile cu avocații sau procurorii/ofițerii de urărire penală sunt amenajate 5 birouri. Accesul către aceste spații este dificil (imposibil pentru persoanele cu dizabilități), și se realizează doar de Luni-Vineri de la 08.00-17.00.

Analizând rapoartele prezentate CpPT constată că în 2021 numărul deținuților primiți în audiență de conducerea instituției (176) este foarte mic comparativ cu numărul cererilor/plângerilor adresate de la persoanele aflate în detenție în adresa administrației _4192. Din numărul total 2384 solicitări vizează asigurarea dreptului de a fi informat, 366 condițiile materiale de trai și 347 asistența medicală. **În anul 2022, numărul total de petiții înregistrate este de 3604.**

VI. ASISTENȚA MEDICALĂ ÎN PENITENCIAR

Secția medicală este acreditată pentru prestarea serviciilor medicale.

Statele medicale ale Penitenciarului nr. 13 sunt 11 funcții atestate (4 medici și 7 asistenți medicali) din care 10 sunt ocupate, funcție vacantă de medic ftziopneumolog și 13 funcții civile: 7 medici și 6 asistenți medicali.

La momentul vizitei, în serviciul medical activau următorii specialiști: șef de secție medicală (medic de urgență), medic psihiatru, 2 funcții de medici terapeuți, pe 0,5 funcții activează: medic stomatolog, medic radiolog, medic oftalmolog, dermatovenerolog, farmacist.

Serviciul de asistență medicală activează în regim 24/24 ore.

Consiliul își exprimă îngrijorarea privind accesul deținuților la îngrijiri medicale. Mai mulți deținuți au invocat că au solicitat medicul, dar nu au beneficiat de consultație mai mult de 3-4 zile.

Secția medicală este amplasată la etajul II al blocului și constă din birouri medicale, sala de examinare medicală; sală de proceduri; cabinet stomatologic, oftalmologic; farmacie, cabinetul radiodiagnostic, sală de examinare primară a deținuților, laborator, saloane de supraveghere medicală (9-saloane).

Există două intrări cu acces limitat pentru condamnați, inclusiv direct din curtea penitenciarului. Intrarea din curtea penitenciarului nu este acomodată pentru persoanele cu dizabilități, fapt ce poate cauza impedimente suplimentare în accesarea serviciului medical. Mai mult ca atât, membrii CpPT au constatat că condițiile serviciului medical nu sunt adaptate la nevoile speciale ale condamnaților cu dizabilități.

În momentul vizitei în serviciul medical se dețineau peste 20 persoane cu diferite patologii hTA, gastrită erozivă, pancreatită cr, maladii psihiatrice, radiculopatii și altele.

În celula izolatorului de 16,5m² se dețineau 8 persoane. O persoană cu grad de dezabilitate II, care se deplasa cu greu nu putea să acceseze veceul în această celulă deoarece avea o scară foarte înaltă.

La intrarea în penitenciar deținuții sunt examinați de către lucrătorul medical, acest lucru este notificat în cartela. Obligator toți deținuții sunt testați la HIV, sifilis, screening TB și radiografia cutiei toracice care se repetă la fiecare 6 luni de detenție.

În cartelele medicale nu se notifică care sunt rezultatele tratamentului prescris, de ex. la persoana cu HTA care are indicat tratament anihipertensiv nu se efectuează monitorizarea TA.

Acordul informat pentru examinare este unul general ceea ce contravine legislației în vigoare.

Evidența și documentarea leziunilor corporale la deținuți se efectuează, dar angajații nu cunosc cum trebuie să procedeze în caz că au suspiecții că deținutul este victimă a violenței.

Blocul sanitar din saloanele din unitatea medicală nu este adaptat conform standardelor naționale pentru persoane cu dizabilități locomotorii, nici pentru persoane în etate.

Accesul în curtea de plimbări pentru persoanele deținute în serviciul medical este anevoios, scările sunt abrupte și neaccesibile pentru persoanele cu dizabilități și în etate.

CpPT reiterează că asigurarea efectivă a dreptului la sănătate în locurile de detenție rezidă din întrunirea cumulativă a criteriilor constitutive, precum sunt: accesibilitate, disponibilitate, acceptabilitate, calitate, echivalența (echitate).

Menționăm că Conform Regulii 5 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela)¹², administrația penitenciarelor trebuie să întreprindă toate măsurile rezonabile de cazare și ajustări pentru a asigura ca deținuții cu dezabilități fizice, mentale sau alte dezabilități să beneficieze pe bază egală de acces deplin și eficient la viața din cadrul penitenciarului.

La acest capitol situația rămâne neschimbată și CpPT menține recomandarea:

- *De a acomoda infrastructura instituției în vederea asigurării accesului persoanelor cu dizabilități la serviciile / facilitățile disponibile în instituție.*
- *De a monitoriza starea de sănătate a deținuților conform protocoalelor naționale.*
- *De a completa documentația medicală conform cerințelor.*

La intrarea în penitenciar, deținuții sunt examinați de lucrătorul medical și se efectuează notificare în cartela medicală.

Personalul medical examinează deținuții doar la cerere, nu activează pro-activ, nu se realizează măsuri profilactice, de prevenire, de monitorizare a stării de sănătate, de vizitare a sectoarelor locative.

La prescrierea tratamentului lipsește consimțământul pacientului. Nu se monitorizează tratamentul prescris, nu se efectuează interpretarea rezultatelor analizelor.

La momentul vizitei, în penitenciar se aflau 3 persoane la greva foamei. În cartelele medicale al acestor deținuți nu este stipulat că pacientul se află în greva foamei, care este starea generală al acestuia și monitorizarea zilnică al acestora. Monitorizarea se efectuează pe un blank elaborat în incinta penitenciarului care nu este prea informativ.

Confidențialitatea documentației medicale nu este pe deplin asigurată . Cartelele medicale se păstrează în dulapuri încuiate cu cheie. Însă în momentul vizitei și solicitării cartelelor medicale și a registrelor, acestea au fost aduse de un deținut.

În instituție funcționează un punct de schimb al seringilor și distribuie a prezervativelor.

În instituție funcționează programul de farmacoterapie cu metadonă a dependenței de opioide. La tratament în momentul vizitei se aflau 16 deținuți, 14 la tratament cu metadonă și 2 la tratament cu buprenorfină.

La fel, CpPT a constatat că, **calitatea completării acordurilor informate și informarea pacientului despre fiecare tratament prescris nu se realizează conform cerințelor. În conformitate cu prevederile CDPD, în special pacienților cu tulburări mintale se recomandă de acordat atenție deosebită prin oferirea**

¹² The United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners, disponibil în limba engleză pe următorul link https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/GA-RESOLUTION/E_ebook.pdf

acomodării rezonabile în timp și limbaj pentru a minimaliza barierele de deficiență mintală în procesul de luare a deciziilor privind tratamentul propus.

CpPT reamintește că perfectarea calitativă și minuțioasă a acordului liber și informat este o garanție importantă în prevenirea rețelor tratamente, iar lipsa acestuia poate fi considerată un risc în sensul încălcării art 3.

CpPT reamintește despre necesitatea asigurării confidențialității informației cu caracter special și completarea exhaustivă a datelor medicale în documentația medicală.

Medicamentele se depozitează în farmacie, (nu a fost verificată). În cadrul vizitei, în sala de proceduri *au fost depistate medicamente cu termen expirat.*

În serviciul medical nu exista trusa anti-soc.

Punctul medical este asigurat cu sterilizator, autoclave, lămpi de cuarț și alte dispozitive pentru sterilizare a spațiilor și instrumentelor medicale. Respectiv se asigură siguranța manoperelor medicale și nu există riscuri pentru infectarea condamnaților în accesarea serviciului medical.

Deșeurile medicale rezultate din activitatea medicală sunt colectate de un agent economic contractat.

Documentarea leziunilor corporale se efectuează prin includerea datelor în registru, în raport, ulterior în fișa medicală a deținutului ceea ce nu se efectuează permanent. Lucrătorii medicali nu cunosc prevederile ordinului procuraturii generale, care prevede corectitudinea documentării leziunilor corporale. Astfel, lipsesc date privind proveniența reală a leziunii corporale (dacă sunt suspiciuni că au fost careva altercații sau violențe nu sunt notificate de către lucrătorii medicali), raportarea se bazează doar pe declarațiile deținutului. Lucrătorul medical completează fișa medicală din spusele pacientului, fără a formula opinia sa în ceea ce privește proveniența leziunilor corporale, indiferent gradul de vătămare.

CpPT reiterează că, dubla loialitate a personalului medical din subordinea administrației penitenciarului crește riscul de înregistrări formale a leziunilor corporale și reduce garanțiile împotriva rețelor tratamente.

Personalul medical necesită instruire continuă în documentarea leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură și prevederile prezentului ordin și ale Protocolului de la Istanbul („Manual de investigare eficientă și documentare a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante”).¹³

Dar este îmbucurător prezența aparatelor foto care permite documentarea foto a leziunilor.

Prezintă interes acțiunile ulterioare în ceea ce privește investigarea incidentelor de acest tip din partea procurorilor.

Primirea pacienților are loc în biroul medicilor, care sunt 4 în același birou, ceea ce încalcă principiul eticii și deontologiei medicale, precum și intimitatea și demnitatea deținutului.

Consiliu constată încălcarea confidențialității datelor cu caracter personal atunci când în același timp sunt examinate mai multe persoane odată.

CpPT reiterează că, eșecul de a dezvolta mecanisme/sisteme capabile să asigure îngrijiri medicale necesare pentru a preveni deteriorarea sănătății deținutului, condiționează violarea dreptului absolut de a nu fi supus rețelor tratamente.

Registrele medicale sunt parțial tipizate, dar majoritatea au un aspect artizanal, cu rubrici nestandardizate, precum urmează:

- 1) Registru privind noi sosiți în penitenciar, erau înregistrați 1581 persoane,
- 2) Registru de evidență a automutilărilor,
- 3) Registrul de evidență a persoanelor la greva foamei,
- 4) Registru de evidență a leziunilor traumatice.

CONSTATĂRI:

1. CpPT constă că Penitenciarul nr.13 nu are elaborat un plan de implementare a recomandărilor urmare a vizitei CpPT din 2018;

¹³ http://ombudsman.md/wp-content/uploads/2019/07/Raport-anual-de-activitate-CpPT-2018_Romana.pdf

2. CpPT atrage atenția ANP la soluționarea problemei suprapopulării, deoarece aceasta are o influență negativă asupra tuturor celorlalte aspecte ale detenției și asupra climatului general din cadrul instituției;
3. Fluctuația majoră a personalului determinată de salarii mici și condițiile nefavorabile de muncă, fapt ce generează un deficit de personal de supraveghere pentru a acoperi toate posturile;
4. Lipsa supraveghetorilor creează dificultăți ca deținuții să poată intra în contact cu ei auditiv/vizual, în vederea unor necesități urgente, inclusiv de tip medical;
5. Condițiile materiale de detenție sunt nesatisfăcătoare;
6. Repartizarea în celule nu se efectuează după criteriul fumător/nefumător;
7. Deținuții nu au la dispoziție servicii de salubritate/spălare a hainelor/lenjeriei; Administrația Penitenciarului nr. 13 nu oferă deținuților lenjeria strict necesară și nici nu se schimbă săptămânal lenjeria de pat;
8. Unele spații de plimbări sunt utilizate drept spații de uscare a hainelor (blocul de securitate nr.3);
9. CpPT constată că personalul din penitenciar nu este instruit suficient și nu cunoaște legislația și obligațiile specifice;
10. CpPT constată aplicarea excesivă a sancțiunilor disciplinare cu amprentă asupra resocializării persoanei, prin limitarea contactului cu mediul extern (suspendarea dreptului de a avea întrevederi, suspendarea dreptului de a primi colete).;
11. CpPT constată că condițiile în Penitenciarul nr.13 sunt precare și improprii condițiilor de detenție;
12. CpPT constată prezența violenței între deținuți, care se soldează cu solicitarea de izolare pe motiv de securitate personală;
13. CpPT constată că fenomenul automutilărilor se menține la cifre înalte;
14. CpPT constată lipsa în totalitate a activităților ocupaționale pentru deținuții;
15. CpPT constată lipsa unui sistem de apelare a personalului din gardă (lipsa butonului de alarmă sau a altor instrumente de sesizare-solicitare de ajutor din celule) de către condamnații plasați în blocul de securitate nr.3;
16. CpPT constată acces cu dificultăți la unitatea medicală pentru persoanele cu dizabilități, persoanele în vârstă;
17. Există deficiențe în evidența și documentarea cazurilor de leziuni corporale. Personalul medical necesită instruire în documentarea leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură și despre prevederile Protocolului de la Istanbul („Manual de investigare eficientă și documentare a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante”).
18. În sala de proceduri au fost identificate medicamente cu termen expirat.

RECOMANDĂRI:

Administrația Națională a Penitenciarelor:

1. De a elabora de comun cu Penitenciarul nr. 13 - Chișinău a Planului instituțional de redresare a aspectelor invocate de CpPT în acest raport cu remiterea lui în termen de 30 de zile de la primirea acestui Raport;
2. De a identifica modalități de atragere, motivare și menținere a personalului pentru acoperirea funcțiilor vacante;
3. A asigura instruirea continuă a personalului penitenciar în documentarea leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură și despre prevederile Protocolului de la Istanbul („Manual de investigare eficientă și documentare a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante”) – recomandare menținută;
4. Modificarea prevederilor Regulamentului privind modul și condițiile de aplicare a sancțiunilor disciplinare, a măsurilor de stimulare și de ținere la evidență în cadrul procedurii disciplinare, aprobat prin ordinul ANP nr.551 din 21.12.2020, ce descriu modul de executare a sancțiunii disciplinare cu suspendarea dreptului la întrevederi de lungă și scurtă durată;
5. Identificarea necesităților și elaborarea unui plan pe întreg sistemul penitenciar privind acomodarea instituțiilor penitenciare pentru deținuții cu dizabilități;
6. Întreprinderea măsurilor ce vor soluționa problema suprapopulării și respectarea standardului de cel puțin 4 m.p în spațiile locative pentru deținuți, conform prevederilor naționale, cât și actelor internaționale, recomandărilor Comitetului European Pentru prevenirea Torturii.

Administrația Penitenciarul nr.13

1. De a implementa Planul instituțional de redresare a aspectelor invocate de CpPT cu includerea informației despre realizare în Rapoartele trimestriale/anuale de activitate a instituției.
2. Implementarea unor acțiuni care să excludă orice formă de tratament discriminatoriu față de persoanele private de libertate.
3. Facilitarea deținuților să mențină legăturile cu exteriorul, astfel ca deținuții să aibă posibilitatea să comunice cu familiile și cu prietenii lor, la intervale regulate.
4. Reevaluarea capacității fiecărui salon și neadmiterea plasării persoanelor peste limita standardului internațional.
5. Îmbunătățirea condițiilor generale de trai, aplicate tuturor deținuților fără excepție, inclusiv condițiile legate de iluminare, ventilație, temperatură, condițiile sanitare, nutriție, apă potabilă, acces la aer liber și exerciții fizice, igiena personală, ocrotirea sănătății etc.
6. Acomodarea infrastructurii instituției în vederea asigurării accesului persoanelor cu dizabilități la serviciile / facilitățile disponibile în instituție.
7. Instalarea unui sistem de alarmă în celulele din sectorul de regim nr.3.
8. Asigurarea minorilor cu condiții acceptabile de sejur, activități psihopedagogice și alimentație sănătoasă necesară dezvoltării lor și protejării stării de sănătate.
9. Plasarea minorilor în celule astfel încât să fie evitate cazurile de violență, abuz, influență negativă. Întreprinderea măsurilor urgente și adecvate astfel încât să se excludă situațiile în care după incidente violente minorii rămân plasați în aceeași celulă.
10. Examinarea medicală în mod obligatoriu și întocmirea documentației medicale a condamnaților la primirea și ieșirea din penitenciar și în timpul executării pedepsei, la solicitare și în mod periodic, însă nu mai rar de o dată la 6 luni.
11. Instituirea unui control strict asupra medicamentelor utilizate inclusiv a termenilor de valabilitate.
12. Perfectarea calitativă și minuțioasă a acordului liber și informat, ceea ce este o garanție importantă în prevenirea rețelor tratamente, iar lipsa acestuia poate fi considerată un risc în sensul încălcării art. 3.
13. De a asigura documentarea pretinselor acte de tortură în corespundere cu Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.
14. Asigurarea completării corecte a documentației medicale cu argumentarea tratamentului prescris și interpretarea rezultatelor acestuia.
15. Asigurarea confidențialității actului medical și a datelor privind starea de sănătate a deținuților.
16. Asigurarea accesului nediscriminatoriu la asistență medicală, medicamente și măsuri preventive, de calitate adecvată, în condiții sigure și în timp util, conform necesităților de sănătate
17. De a realiza reparații în toate grupurile sanitare din instituție (baie și wc), în mod urgent în baia din sectorul unde sunt plasați femeile și minorii.
18. Consiliul încurajează personalul penitenciarului să excludă orice formă de tratament discriminatoriu față de persoanele private de libertate.
19. Instruirea personalului penitenciar în domeniul prevenirii torturii, tratamentului inuman și degradant.

Nivelul de implementare a recomandărilor din anul 2018 – 2022

Au fost implementate 27% din recomandările din anul 2018, 72,7% recomandările se mențin.

	Recomandările CpPT 2018	Starea de fapt în 2022
1.	Elaborarea de comun cu Departamentul Instituțiilor Penitenciare un Plan instituțional de redresare a tuturor aspectelor de detenție în baza recomandărilor expuse în Raportul actuali cel al vizitei din 21.05.2017, inclusiv prin fortificarea măsurilor administrative și resurselor umane, cu prezentarea lui către Consiliul;	Ne realizat
2.	Majorarea statelor personalului (inclusiv medical) și asigurarea completării funcțiilor vacante în scopul realizării conforme a sarcinilor prevăzute de legislația națională și recomandările internaționale și pentru a evita situații de supraîncărcare și de risc pentru personal;	Recomandarea se menține
3.	Elaborarea de comun cu Departamentul Instituțiilor Penitenciare a unei strategii comprehensive în vederea prevenirii acțiunilor de automutilare și a tentativelor de suicid în rândul deținuților. Cel puțin, Departamentului Instituțiilor Penitenciare trebuie să procure instrumente standardizate	Nu s-a verificat

	pentru a diagnostica riscul automutilărilor și a tentativelor de suicid în rândul deținuților. Specialiști psihologi trebuie să fie asigurați cu instruire necesare în psihoterapie	
4.	Consiliul atrage atenția angajaților subdiviziunilor Departamentului Instituțiilor Penitenciare ca în lumina Recomandărilor Ansamblului de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela)* perchezițiile trebuie să se desfășoare cu respectarea demnității umane inerente și a intimității persoanei percheziționate, precum și a principiilor de proporționalitate, legalitate și necesitate. Iar desfășurarea unor percheziții ne necesare și doar în formă de prevenire sau în formă de "profilaxie", nu trebuie să își aibă locurile. În acest sens, Consiliul vrea să primească informații detaliate de la DIP privind efectuarea perchezițiilor în instituțiile penitenciare, în special, informații privind: -Existența unui regulament/metodologii de desfășurarea perchezițiilor în cadrul sistemului. Percheziții planificate și inopinate, desfășurate de către angajații fiecărui penitenciar (interne) și desfășurarea perchezițiilor de către angajații DDS Pantera. - Module de instruire/sesiuni de informare existente cu angajații (inclusiv și DDS Pantera) implicați în percheziționare (percheziționarea celulelor, persoanelor). Informații privind curriculum de instruire, materialul metodologic, numărul de persoane instruite și alte informații relevante.	Nu a fost verificat
5.	Întreprinderea măsurilor de asigurare a deținuților cu apă potabilă:	Recomandarea se menține
6.	Dezinfectarea periodică a celulelor	Recomandare se menține
7.	Identificarea și punerea la dispoziția deținuților a spațiilor de uscare a hainelor;	Recomandarea se menține
8.	Asigurarea ca persoanele de deținute să aibă acces la personal medical la scurt timp de la expunerea solicitării;	Recomandarea se menține
9.	Unificarea registrelor de leziuni traumatice și automutilări în vederea documentării adecvate a oricărei traumatisme constatate la deținuți la intrare/ieșire în/din instituție și pe parcursul deținerii;	Recomandarea se menține
10	Implementarea procedurii de realizare a dreptului deținuților la consultație medicală independentă (privată), complementar garanțiilor de examinare medicală obligatorie asigurată de serviciul medical penitenciar;	Recomandare implementată
11	Asigurarea deținuților cu medicamente în cantitate suficientă conform spectrului maladiilor constatate și în corespundere cu Protocoalele și ghidurile naționale cu evitarea procurărilor din cont propriu a medicamentelor și consumabilelor;	Recomandare implementată
12	Asigurarea examinării medicale obligatorii pentru depistarea tuberculozei la intrarea în sistemul penitenciar pe parcursul primelor 72 ore și, ulterior fiecare 6 luni de detenție	Recomandare implementată
13	Instruirea personalului penitenciar, inclusiv medical în documentarea leziunilor traumatice conform prevederilor Protocolului de la Istanbul și Ordinului nr. 77 din 31.12.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant	Recomandarea se menține
14	Asigurarea dreptului deținutului de a contesta decizia privind aplicarea sancțiunii disciplinare.	Nu s-a verificat

Informarea CpPT privind măsurile luate în vederea implementării recomandărilor sau a măsurilor și termenii de implementare ale acestora, conform legii.

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenire a Torturii la ședința din 29.12.2022.

Raportul se semnează doar de Președintele Consiliului pentru prevenirea torturii.

**Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Președinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii**